GAZETTA
Wielkiego Xięstwa
POZNAŃSKIEGO.

Nakładem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 283. W Piątek dnia 3. Grudnia. **1841.**

Wiadomości zagraniczne.

Francya.

Z Paryża, dnia 24. Listopada.

Hr. Pontois, dotychczasowy Poseł Francyi przy Porcie Ottomańskiéj, przybył do Marsylii.

Piszą z Algieru pod d. 16. b. m.: »Wyprawa jesienna skończyła się i Generalny Gubernator chwycił się stósownych środków, aby ożywić roboty nad rowami granicznemi. Mówią, że przez całą zimę 15 batalionów do robót tych użyją. Na równinie panuje zupełna spokojność, i tuszą sobie, że przerwy żadnéj nie dozna. Handel u nas coraz większego nabiera życia.«

Generałowi Bugeaud Adjutant Ministra wojny przed kilku dniami rozkaz przywieść miał, ażeby się aż do przyszłéj wiosny, ile możności od wszelkich wypraw wojennych wstrzymywał. Oprócz tego odmówiono podobno Generalnemu Gubernatorowi wzmocnień, których zażądał, zwracając jego uwagę na to, że budżet dla Algieru tego roku już i tak bardzo wzrosł. Słychać, że etat wydatków dla Algieru o przeszło 30 milionów się pomnożył. Jakkolwiek podanie to może przesadzone, to jednak i w tym razie, gdyby budżet mniejszego doznał zwiększenia, Ministeryum przed Izbami trudne mieć będzie stanowisko; te bowiem już w roku przeszłym wielki okazały wstręt przeciw uchwaleniu ogromnych kredytów dla Algieru.

Dziennik Sporów już nieraz położenie Anglików w Afghanistanie z położeniem Francuzów w Algierze porównywał i przytém dowodzić usiłował, że Anglicy w Indyach z nierównie większemi walczyć muszą trudnościami, aniżeli Francuzi w Algierze, a jednak nie tracą otuchy. Teraz ogłasza wspomniany Dziennik doszłe go z d. 1. Października pismo z Bombaju, treści następującéj: »Wyczytałem w piśmie pańskiém kilka ciekawych artykułów o ostatniéj wyprawie w Afghanistanie. Artykuły te, jakkolwiek w głównéj swéj części prawdziwe, w szczególach jednak niektóre obejmują niedokładności. Udzielam więc Panu dokładniejszych w téj mierze podań. W pierwszéj wyprawie pod dowództwem Lorda Keane wojsko nasze od Listopada roku 1838. aż do Stycznia r. 1840. tylko dwa razy z nieprzyjacielem się spotkało. Straciliśmy w tych dwóch utarczkach w zabitych i ranionych 400 ludzi, podczas kiedy strata nieprzyjaciół około 2000 wynosiła. Szacują koszta téj wyprawy na dziewięć milionów funtów szterlingów (225,000,000 franków). Od miesiąca Stycznia r. 1840. aż do dnia dzisiejszego stoczylim 28 utarczek,

w których 13 razy nieprzyjaciel nas odparł, albo pokonał. W tych utarczkach straciliśmy w zabitych i ranionych 1600 ludzi. Oficerów samych zginęło 38, t. j. 17 poległo w bitwach, 17 umarło w szpitalach, a 4ch zostało zamordowanych. Nasza armia w Sind i Afghanistanie wynosi obecnie 20,000, i aby tylko nędzne państwo Durani w naszém zatrzymać posiadaniu, musimy rok w rok przynajmniéj po 3 miliony funt. szt. wydawać. Będąc Anglikiem, życzyłbym szczerze, żeby się rzecz miała inaczéj, ale jako przyjaciel prawdy bynajmniéj jéj nie taję. W Anglii wtenczas tylko, jak się zdaje, sprawami Indyjskiemi się zajmują, kiedy nic innego do czynienia nie mają, i zdaniem mojém, gdyby podczas ostatnich rozpraw parlamentowych morze Indye całe było pochłonęło, uczyniłoby to nierównie słabsze wrażenie, jak mocya Sir R. Peela przeciw Ministeryum Melbourna. Dzienniki francuzkie wyświadczyłyby ludności indyjskiéj wielką przysługę, gdyby Anglików zmusiły choć raz nareszcie wejrzeć w niegodziwą politykę, któréj Lord Auckland w Azyi środkowéj się trzyma, a którą prassa angielska nigdy zająć się nie chce.“

Rozpoczęcie obrad w procesie Quenisseta od dn. 1. Grudnia do d. 6. Grudnia odłożone zostało, aby Generalnemu Prokuratorowi dość czasu zostawić do zgłębienia wszelkich szczegółów téj sprawy.

Giełda, dnia 24. Listopada. — Renta francuzka trzymała się dzisiaj w kursie; pogłoski o zmianie ministeryalnéj jeszcze przed zagajeniem Izb, nie znajdywały wiary. Uwaga przemyślników najbardziéj na fondy hiszpańskie zwrócona. Renta neapolitańska doznała zniżenia, ponieważ obiegała pogłoska, że w Sycylii groźne powstanie wybuchło.

Anglia.

Z Londynu, dn. 24 Listopada.

W niedzielę, d. 21. m. b., Xiężniczka, córka N. Pani, skończyła pierwszy rok życia.

Sądzą, że chrzest Królewicza odbędzie się w Marcu r. p. z wielką okazałością. W tymże czasie ma tu przybyć panujący Xżę Koburg.

Parostatek „Devastation“ wczoraj z Woolwichu na morze Śródziemne popłynął; na pokładzie jego znajduje się Biskup Jerozolimski X. Alexander z żoną swoją i sześciorgiem córek, z których najstarsza nie ma jeszcze lat 13.

W gazetach tutejszych czytamy: »La Revue des Deux Mondes zawiera w swym numerze z dnia 15go Października artykuł o flocie francuzkiéj, który jakkolwiek napisany jest z talentem, nie zdaje się jednak wypływać z pióra marynarza. Do niego dołączona tam jest w formie notki wzmianka przesadzona i niedokładna, o liczbie okrętów angielskich, zostających w czynnéj służbie. Wypada tu przeto, choćby tylko dla saméj prawdy, wytknąć błąd, jaki w niej popełniono, przez wyliczenie 9 liniowych okrętów z 706 działami, które przed rokiem rozbrojone zostały. Prawda, że w późniejszym numerze tejże Revue ten błąd sprostowano, ale popełniono zarazem nowy nie mniéj ważny. Wliczono do okrętów wojennych zostających w czynnéj służbie, okręty strażowe i inne wielkie okręty, w arsenałach morskich, które nie są wcale przeznaczone ani przygotowane do służby czynnéj i które powiększéj części są stare i niezdatne na otwarte morze. — W tym stanie rzeczy postanowiłem zamieścić tu wykaz wszystkich angielskich liniowych okrętów, które w téj chwili są rzeczywiście na morzu lub w uzbrojeniu, za którego autentyczność zaręczyć można. Jest on następujący: Na morzu Śródziemneém: „Le Howe“ o 120 działach; „l'Impregnable“ i 104 dz.; „le Rodney“, 92; „le Calcutta“, 84; „le Gange“, 84; „le Monarque“, „le Puissant“, 84; „le Poudroyant“, 84; „l'Avant-Garde“, 80; „le Cambridge“, 78; „l'Indus“, 78; „la Vengecance“, 76; „le Benbow“, 72; „le Hastings“, 72; „l'Implacable“, 72; razem 15 liniowych okrętow z 1264 działami. Na wodach Chińskich: „le Blenheim“, o 72 działach; „le Welesley“, 72; „le Cornwallis“, 72. W uzbrojeniu do wyjścia pod żagle: „La Reine“, o 110 dz.; „le Formidable“, 84; „la Malabar“, 72; „l'Illustre“, 72 dz. Ostatni przeznaczony na stacyą morską w Ameryce północnéj. — Tym sposobem 31 okrętów liniowych uzbrojonych lub w uzbrojeniu będących, które Revue des Mondes wylicza, redukują się na 22, z których tylko 18 przeznaczone są do służby w Europie, mające zarazem 1530 dział. Przeciwnie flotta francuzka składa się z 20 liniowych okrętów uzbrojonych 1854 działami i według zdania najstarszych oficerów naszéj marynarki, Francya od 50 lat nie miała na morzu Śródziemnem floty lepiéj urządzonéj jak w téj chwili.«

Linia telegraficzna pomiędzy Londynem i Dowrem jest już ukończona i związki z Paryżem zostały przeto bardzo przyspieszone, gdyż wiadomość z Londynu dochodzić będzie do Dowru, odległego o 70 mil ang. (15 niemieckich) od Londynu, w przeciągu 18 do 20 sekund. Całą tę linią tworzy 14 telegrafów.

Hiszpania.

Czytamy w Messager: „Podług wiadomości z Perpignanu z d. 21. Listopada, Barcelona ciągle w stanie oblężenia zostawała. Głoszono, że przy zburzeniu cytadelli najbar-

dziéj uwikłane osoby w więzieniu osadzone będą. Dnia 19., w imieniny Królowéj, samo tylko wojsko liniowe w paradzie wystąpiło; gwardyi narodowéj nie zwołano. Deputacya prowincyalna, Rada miejska i gwardya narodowa w Tarragonie zanieśli do Regenta protestacyą przeciw poczynionym w Barcelonie środkom. Uchwała Intendanta dochodów w Barcelonie unieważniła postanowienia Junty bezpieczeństwa, znoszące niektóre podatki.

Z Barcelony, dnia 16. Listopada.

W tutejszym Constitutionalu czytamy: »Z prawdziwém ukontentowaniem możemy zawiadomić publiczność, że teraźniejszy stan oblężniczy nie będzie tak zagubny jak poprzedzające. Z niektórych postanowień można wnosić, iż zamiary van Halena różne są od tego, czego się w pierwszéj chwili obawiać było można. Zapewniają, że na placu konstytucyjnym znajdują się cztery kompanie na rozkazy konstytucyjnych Alkaldów. Tak tedy spełnia się owo słowo van Halena, że ani politycznych praw Barcelończyków znosić, ani téż postępowaniu władz przeszkód stawiać nie myśli.«

Włochy.

Z Rzymu, dnia 17. Listopada.

(*Gaz. Powsz.*) — Zdaje się być teraz rzeczą pewną, że przed d. 2. Lutego (rocznica wyboru Ojca świętego) nie zostanie zwołany Konsystorz, na którym prócz Biskupów także nowych ogłoszą Kardynałów. Przyczyną téj odwłoki ma być nader ważne dla Niemiec wyniesienie spodziewanego tu w przyszłym miesiącu Arcybiskupa salcburskiego na godność kardynalską. Arcybiskup salcburski, obecnie X. F. Schwarzenberg, jest, jak wiadomo, Prymasem katolickich Niemiec, używa za obrębem Rzymu tytułu Kardynała i od dawnych czasów służy mu prawo noszenia purpury. O jego prymasostwie i połączonym z témże zakresie działania w nowszych czasach kilkakrotnie dużo rozprawiano, sądząc, że takowe, przywrócone znowu, zbawienny by wpływ na kościół niemiecki wywarło. Na tymże samym Konsystorzu otrzyma także zapewne Arcybiskup lugduński, Monsieur Bonald, kapelusz kardynalski, jeżeli mu zatrudnienia jego tu przybyć pozwolą.

Z Neapolu dochodzą nas nieco niepokojące wiadomości o podróży N. Królestwa do Sycylii; Królowa ma być nieco cierpiącą.

Ułożone w języku łacińskim i przez Kardynała Sekretarza Stanu Lambruschiniego d. 31. Października ogłoszone postanowienie zmieniło zupełnie dotychczasowe ustawy papieskiego orderu Złotéj ostrogi. Sam order, jak się okazuje, utworzony został przez Cesarza Konstantyna W. na pamiątkę zwycięstwa nad Maxencyuszem i kolliguje z sycylijskim i parmezańskim konstantynowskim orderem Ś. Jerzego. Nowa ozdoba nosić się będzie na czerwonéj wstędze, a w środku krzyża znajduje się na białém tle portret Papieża Sylwestra. Komandorowie noszą go na szyi a Kawalerowie na lewéj piersi. Liczba Komandorów w państwie Kościelnem ograniczona jest na 150, Kawalerów na 300; za granicą żadnemu ograniczeniu nie ulega. Wielkim Kanclerzem jest każdoczasowy Sekretarz brewów; obecnie Kardynał Lambruschini. Zniesiono wszystkie przez Papieża Pawła III., Juliusza III., Grzegorza XIII. i Syxtusa V. podane prywatnym osobom upoważnienia do rozdawania tego orderu. W ciągu ośmiu miesięcy wszystkie legitymacye muszą byc nadesłane, a w przyszłości tylko osoby dobrze Kościołowi katolickiemu zasłużone order ten otrzymać mogą. — Dziś w południe przyjmował Papież na prywatném posłuchaniu Pana Bucha, który mu wręczył uroczyście swoje mianowanie Królewsko Pruskim Ministrem rezydentem przy Stolicy apostolskiéj. — Visconde de Careira opuścił nas dzisiaj, wracając do Paryża na swój urząd Posła portugalskiego. — Poseł belgijski, Hrabia d'Outremont, przybył tu znowu onegdaj po upływie danego mu urlopu.

Z Florencyi, dnia 10. Listopada.

Na ostatnim kongressie uczonych we Florencyi, znajdowało się ogółem 885 uczonych, a mianowicie (podług alfabetycznego porządku): z Ameryki północnéj 3, z Anglii 24, z Austryi 1, z W. X. Badeńskiego 2, Bawaryi 1, Belgii 1, Brazylii 1, Czech 1, Francyi 36, Frankfurtu n. M. 1, Grecyi 1, Hiszpanii 4, wysp Jońskich 2, Irlandyi 1, Korsyki 1, Lombardyi i Wenecyi 94, Lukki 21, Modeny 8, krajów Papiezkich 32, Parmy 15, Polski 1, Pruss 8, Rossyi 4, San Marino 1, Sardynii 88, Sasko Koburg-Gotha 1, Sycylii i Neapolu 11, Szkocyi 2, Szwajcaryi 7, Szwecyi 2, Toskanii 509 i z Węgier 1.

Ameryka.

Z Buenos-Ayres, dnia 4. Września.

Ważna nadeszła tu wiadomość, że Santa-Cruz w Boliwii otrzymał przewagę i Prezydenta Velazco do niewoli zabrał.

Wczoraj ukazała się tu flota Montewideńska, ale dziś już się oddaliła. Przygotowują się tu, aby na nią uderzyć.

Z Nowego-Yorku, d. 25. Październ.

P. Forsyth, Sekretarz Stanu (Minister spraw zagranicznych) za prezydentstwa van Burena, umarł w Wasyngtonie.

Turcya.

Gazeta Lipska donosi: „Podług wiadomości z Konstantynopola z dn. 10. Listopada, obiegała tam powszechnie pogłoska, że wojsko w stolicy owéj się zgromadzające przeciw Grecyi zaczepne rozpocząć ma działanie."

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — Gazeta Powszechna Lipska, dzisiaj (d. 2. Grudnia) tu nadeszła, donosi z Berlina z dnia 27. m. z., że w skutek dymissyi przez Ministra skarbu Hr. Alvensleben zażądanéj, a od Króla przyjętéj, w Poznaniu ważna zajdzie zmiana.

Z Berlina, dn. 25. Listop. — Osoby wysoko stojące i znające dokładniéj stósunki nasze kościelne, twierdzą, że spór między Prussami i Rzymem obecnie w istocie załatwiony, jakkolwiek skeptycy tu i owdzie inaczéj się odzywają. Pomniejsze, jeszcze nie urządzone formalności, dobrego porozumienia Pruss z Rzymem więcéj nie zakłócą. Austryi wpływ potężny na państwo kościelne, oraz jéj prawdziwie niemiecki sposób myślenia pod względem jedności Niemiec, najwięcéj się przyczynił do tego tak pocieszającego wypadku. — W prowincyach niemiecko-rossyjskich, w Kurlandyi i Inflantach, tysiące chłopów przeciw panom swoim powstać miało, domagając się takiego uregulowania stósunków swoich włościańskich, jakie w Prusiech zaprowadzono. Ciekawość wielka, jak rząd rossyjski przy tém sobie postąpi. Rozumiemy, że się na korzyść chłopów zdecyduje. Jeden z naszych urzędników z przedmiotem tym dokładnie obeznanych, do tych prowincyj udać się ma. — Oficerom załogi tutejszéj, noszenia wielkich faworytów zabroniono.

Powóz Napoleona, który po bitwie pod Waterloo dostał się w ręce Anglików i odtąd był własnością pewnego Belgijczyka; kupili spekulanci dla zawiezienia go na sprzedaż do Londynu. Urząd cłowy londyński ocenił wartość jego na 2,400 funt. szterl. i żądał 60 funt. szterl. opłaty cła wchodowego; a że to się właścicielom tego powozu za wiele być zdawało, więc jeden z celników oświadczył się dać 2,800 funt. szt. i opłacić cło; lecz właściciele w żaden sposób i na korzystniejszą późniéj cenę, przystać nie chcieli.

Paweł Delaroche ukończył właśnie w szkole sztuk pięknych w Paryżu swój olbrzymi obraz, który się składa z 8 wielkich grup przedstawiających francuzką, włoską, florencką, hiszpańską, niemiecką, polską, hollenderską i flamandzką szkołę. Artysta długo nad tym przedmiotem pracował, ale też miał go świetnie wykonać.

Skonfiskowany majątek Keszena, Kommissarza chińskiego.

W monecie złotéj	31,500,000 fr.
W srebrze krajowém (Syci) .	24,550,000 "
" obcém	12,500,000 "
W gruntach	1,995,000 "
6 sklepów pożyczkowych . . .	51,000 "
6 sklepów wexlarskich	326,000 "
94 wielkie perły	50,000 "
14 sznurków pereł	1,000 "
34 obrączki do strzelania z łuku	17,000 "
Korale	500 "
Korzenie Dzin-Sing	7,000 "
25 rogów jelenich	650 "
420 łokci materyi jedwabnéj .	20,800 "
30 postawów sukna	12,000 "
18 płaszczów	25,000 "
10 złotych zegarków	7,500 "
Futra i t. p.	4,000 "
Naczynia kryształowe i t. d. . .	8,000 "
168 niewolnic, wartości	75,000 "
Ogółem	71,164,150 fr.

Kurs giełdy Berlińskiéj.

Dnia 29. Listopada 1841.

	Stopa prC.	Na pr. kurant papierami.	Na pr. kurant gotowizna.
Obligi długu państwa . . .	4	104¼	103¾
Pr. ang. obligacje 1830. . .	4	102	101½
Obligi premiów handlu morsk.	—	80¾	80¼
Obligi Kurmarchii	3½	102¼	101¾
Berlińskie obligacje miejskie	4	103⅝	103⅛
Elblągskie dito	3½	—	—
Gdańskie dito w T.	—	48	—
Zachodnio-Pr. listy zastawne	3½	102¼	—
Listy zast. W. X. Poznańskiego	4	105¼	104¾
Wschodnio-Pr. listy zast. .	3½	102¼	101¾
Pomorskie dito	3½	—	101½
Kur- i Nowomarch. dito . .	3½	101⅞	100⅜
Szlązkie dito	3½	—	100½
Akcje			
Kolei Berlińsko-Poczdamskiéj	5	122½	—
dito dito akcje a prioris .	4½	—	102⅛
Kolei Magdebursko-Lipskiéj	—	110	109
dito dito akcje a prioris .	4	—	102¼
Kolei Berlińsko-Anhaltskiéj	—	105⅛	104⅛
dito dito akcje a prioris .	4	102¼	—
Kolei Düsseldorf.-Elberfeld.	5	91½	—
dito dito akcje a prioris .	5	102¼	—
Kolei nadreńskiéj	5	94⅛	93⅛
dito dito akcje a prioris .	4	101	—
Złoto al marco	—	—	—
Frydrychsdory	—	13½	13
Inne monety złote po 5 tal.	—	8⅛	7⅝
Disconto	—	3	4